

Ο Ντράγκι, ο Αλέξης και οι κλειστές τράπεζες

Ο Γιάννης Βαρουφάκης στο νέο του βιβλίο περιγράφει, μεταξύ άλλων, το πώς φτάσαμε στα capital controls και τι είχε προτείνει στον Αλέξη Τσίπρα

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΣΚΟΥΡΗ**
v.skouris@realnews.gr

Κυκλοφορεί ήδη στην αγγλική έκδοση το νέο βιβλίο του πρώην υπουργού Οικονομικών **Γιάνη Βαρουφάκη**, το οποίο φέρει τον τίτλο «Adults in the room», από τις εκδόσεις Penguin, ενώ στην ελληνική του έκδοση θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Πατάκη με τίτλο «Ανίκητοι - Ηττημένοι. Για μία ελληνική άνοιξη μετά από ατελείωτους μνημονιακούς χειμώνες».

Η Realnews προδημοσιεύει σήμερα απόσπασμα από το κεφάλαιο που αφορά το επίμαχο ζήτημα του κλεισίματος των τραπεζών και του συστήματος παράλληλων πληρωμών.

«Την πρότασή μου για το πώς θα αποτραπεί η ΕΚΤ από το να κλείσει τις τράπεζες της χώρας μετά την εκλογή κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, ως μόχλος εκβιασμού ώστε να υποταχθεί στη λογική του μνημονίου, την είχα ήδη καταθέσει στον **Αλέξη Τσίπρα** πριν από τις εκλογές του Ιουνίου 2012. Η λογική της βασιζόταν στη νομική διένεξη, σύγκρουση καλύτερα, μεταξύ του **Μάριο Ντράγκι** της ΕΚΤ και του **Γενς Βάιντμαν** της Μπούντεσπαρκ. Ο Ντράγκι είχε υποσχεθεί να αγοράσει τεράστιες ποσότητες κρατικών ομολόγων για να στηρίξει τις αδύναμες οικονομίες στις Ευρώπης και να τονώσει την ευρωζώνη. Η Μπούντεσπαρκ τον πήγε στα δικαστήρια για αυτή του την αντιθεσμική κατ' αυτούς παρέμβαση. Τον Φεβρουάριο του 2014 τα γερμανικά δικαστήρια παρέπεμψαν την υπόθεση στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, που δικαίωσε τον Μάριο Ντράγκι, αλλά η απόφασή τους έθετε περιορισμούς, οι οποίοι κατά την ανάλυσή μου έδιναν σε μια μελλοντική κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ σημαντικό πλεονέκτημα. Διέβλεπα ότι δινόταν η δυνατότητα στον Ντράγκι να αγοράζει κυβερνητικά χρέη, με την προϋπόθεση, όμως, να προστατεύει ταυτόχρονα την ΕΚΤ από μερική διαγραφή χρέους που ήδη κατείχε η κεντρική τράπεζα. Σε αυτό συμπεριλαμβάνονταν τα κυβερνητικά ομόλογα SMP που είχε αποκτήσει από την Ελλάδα με το πρόγραμμα "διάσωσης" του 2010.

Μεγάλη σπουδαιότητα

Το ελληνικό κράτος χρωστούσε ακόμα στην ΕΚΤ 33 δισ. με τη μορφή εκκρεμών ομολόγων. Για την Ελλάδα αυτά ήταν πολλά χρήματα, καθώς



μάλιστα πλησίαζε και η αποπληρωμή των δόσεων Ιουλίου - Αυγούστου 2015 ύψους 6,6 δισ. Όμως για την ΕΚΤ το ποσό ήταν ασήμαντο σε σχέση με το 1 τρισεκατομμύριο που σχεδίαζε να διαθέσει. Εντούτοις, αυτό το ασήμαντο για την ΕΚΤ χρέος της Ελλάδας προς αυτή αποκτούσε μέγιστη σπουδαιότητα τη δεδομένη χρονική στιγμή: οποιοδήποτε κούρεμα ή καθυστέρηση αποπληρωμής κάποιας δόσης των 33 αυτών δισ. θα έδινε στην Μπούντεσπαρκ και το γερμανικό Συνταγματικό Δικαστήριο την αφορμή να προσβάλουν συνολικά το πρόγραμμα επαναγοράς ομολόγων της ΕΚΤ. Δεδομένου μάλιστα ότι η **Μέρκελ** δεν υπήρχε περίπτωση να εμποδίσει τις ενέργειές τους, ο Ντράγκι θα είχε μεγάλο πρόβλημα. Με μια νομική απόφαση να του δένει τα χέρια πώς θα μπορούσε να πείσει τις αγορές ότι "θα κάνει πάλι τα μαγικά του" και θα στηρίξει το ευρώ; Και χωρίς την εμπιστοσύνη των αγορών πώς θα σωζόταν το κοινό νόμισμα από την κατάρρευση;

Ένα βράδυ το 2014

"Ο Ντράγκι θα ξεκινήσει ένα μεγάλο πρόγραμμα επαναγοράς ομολόγων τον Μάρτιο του 2015", υπενθύμισα στον Αλέξη, τον **Παππά** και τον **Δραγασάκη** εκείνο το βράδυ του 2014. "Το τελευταίο που θέλει είναι επιπλοκές οποιουδήποτε είδους". Επρεπε λοιπόν να στείλουν ένα διπλό μήνυμα προς τον κεντρικό τραπεζίτη: Αρχικά ότι είναι πρόθυμοι να συμβιβαστούν για να πετύχουν μια αμοιβαία επωφελή συμφωνία με ΕΚΤ, Ε.Ε. και ΔΝΤ. Ταυτόχρονα όμως, διακριτικά αλλά σαφώς, να του δώσουν να καταλάβει ότι, αν έκλεινε τις τράπεζες μετά από μια νίκη του ΣΥΡΙΖΑ, αυτό θα θεωρούνταν casus belli και θα νομοθετούσαν άμεσα ώστε οι πληρωμές των ομολόγων στην ΕΚΤ να καθυστερήσουν για μια εικοσαετία. Ημουν σίγουρος ότι, αν από νωρίς έδειχναν την πρόθεσή τους να προχωρήσουν σε ένα κούρεμα αυτής της μορφής, θα απέτρεπαν την ΕΚΤ από το κλείσιμο των τραπεζών.

"Ο Ντράγκι είναι πολύ σοφός για να ρισκάρει ολόκληρο το πρόγραμμα μόνο και μόνο για να διευκολύνει το Βερολίνο να σου επιβληθεί", είπα στον Αλέξη. "Βέβαια, από την άλλη, αν δεν τον πείσεις ότι πραγματικά εννοείς να κουρέψεις αυτά τα ομόλογα, δεν έχει κανένα λόγο να μπει σε κόντρα με το Βερολίνο, αρνούμενος το αίτημά τους να επιβάλει τραπεζική αργία στην Ελλάδα".

Όπως το 2012, έτσι και εκείνο το βράδυ στο σπίτι του Αλέξη επέμενα να τονίζω ένα πράγμα: σε αυτή και σε κάθε πλευρά της διαπραγματεύσεως, ο Αλέξης δεν είχε περιθώριο να μπλοφάρει. Ακόμα και αν πραγματικά του έκλειναν τις τράπεζες, έπρεπε η κυβέρνηση να είναι έτοιμη να κρατήσει ζωντανή την οικονομία για μία ή δύο βδομάδες. Αν μπορούσε να επιμείνει σθεναρά μέχρι τότε, θα έδινε το μήνυμα ότι πραγματικά, αν και θέλει έναν έντιμο συμβιβασμό, προτιμάει ένα δύσκολο Grexit από την υποταγή στα δεσμά του χρέους: τότε θα άρχιζε η αληθινή διαπραγμάτευση. Ήταν έτοιμοι να δώσουν αυτή τη μάχη μέχρι τέλους;

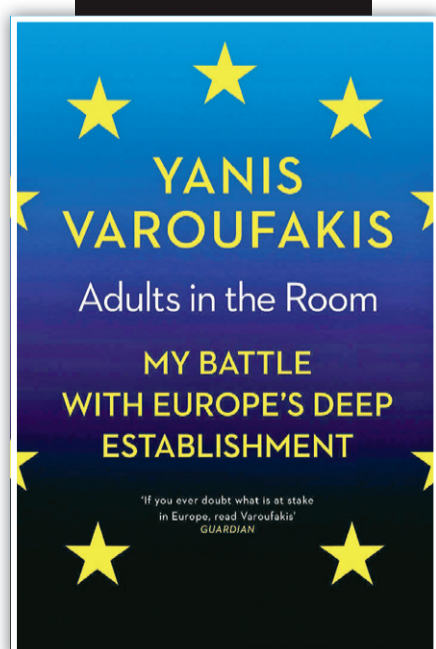
Ο Παππάς έδειξε προσβεβλημένος και που ρώταγα. Ο Αλέξης, πιο συγκρατημένος, με σχεδόν παραιτημένο ύφος, είπε: "Δε μπορούμε να κάνουμε αλλιώς". Ο Δραγασάκης δεν μίλησε.

Ήταν επιτακτική ανάγκη να υπάρχει σχέδιο για να κερδίσουν χρόνο από τη στιγμή που θα έκλειναν οι τράπεζες: από τη στιγμή που θα κλείσουν τα ATM και για δύο εβδομάδες, ώστε να δείξουν ότι εννοούν την αντίστασή τους και να προσέλθουν ο Ντράγκι και η Μέρκελ στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Για να γίνει αυτό, χρειαζόταν ένα σύστημα πληρωμών που θα έμπαινε σε λειτουργία τη στιγμή που θα έκλειναν οι τράπεζες.

Το παράλληλο σύστημα πληρωμών

Το πλάνο που είχα σκιαγραφήσει για πρώτη φορά το 2012 βασιζόταν σε θεωρητικά μοντέλα που είχα αναπτύξει για το πώς μπορούν χώρες της ευρωζώνης με σφικτά δημοσιονομικά περιθώρια δράσης να αποκτήσουν ευελιξία κινήσεων, χρησιμοποιώντας τις ιστοσελίδες των εφοριών τους. Η ουσία ήταν απλή.

Εστω ότι το κράτος χρωστάει στην εταιρεία Α 1 εκατ., αλλά καθυστερεί την πληρωμή λόγω έλλειψης ρευστότητας. Εστω



«ADULTS in the room» είναι ο τίτλος του νέου βιβλίου του Γιάνη Βαρουφάκη, που κυκλοφορεί ήδη στα αγγλικά από τις εκδόσεις Penguin